

ویژه فرهنگ و معارف رضوی

| سال دوم | ویژه نامه ۲۷۲ |

تکته‌ها / آیت الله مجتبی تهرانی

**به ذهنت نیاید
که در عبادت خدا
کوتاهی نکرده‌ای**

**مسجد ۴۰۰ ساله «گیانواپی»
در محاصره هندوها**

**آغاز به کار گروه تخصصی
فقه بین الملل در مدرسه
فقاقت عالم آل محمد ﷺ**

**انتشار ۲ هزار جلد کتاب
به ۳۶ زبان برای معرفی تشیع
به جهانیان**

خبر

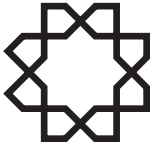
**جزئیات برگزاری سومین کنگره
بین‌المللی امام رضا ﷺ و علوم روز**

همزمان با سال تولید؛ دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین، سومین کنگره بین‌المللی امام رضا(ع) و علوم روز توسط دانشگاه بین‌المللی امام رضا(ع) برگزار می‌شود. این رویداد بین‌المللی در محورهای مختلف علوم مبتنی بر سیره و تعلیم عالم آل محمد(ص) از جمله اقتصاد، مدیریت، علوم تربیتی و روان‌شناسی، علوم پزشکی، علوم اجتماعی، علوم سیاسی، فرهنگ و ارتباطات و همچنین بخش ویژه امام رضا(ع) و تحول دانش‌بنیان برگزار می‌شود. تدارک پنج نشست علمی با حضور نخبگان و پژوهشگران ملی و بین‌المللی، برپایی سه کارگاه تخصصی در زمینه مهارت‌های مطالعه و پژوهش در علوم و معارف امام رضا(ع)، حمایت و قدرانی از کتاب‌ها و پایان‌نامه‌های برتر، چاپ مقالات برتر در مجله امام رضا(ع) و علوم روز و سایر مجلات پژوهشی و نمایه‌سازی در پایگاه‌های علمی از جمله اقدام‌ها و برنامه‌های این کنگره خواهد بود. افتتاحیه کنگره ۲۳ آذرماه ۱۴۰۱ در آستانه هفته ملی پژوهش است و پژوهشگران و علاقه‌مندان تا ۲۰ فروردین ۱۴۰۲ مهلت دارند مقالات خود را به این کنگره ارسال کنند. اختتامیه کنگره نیز چهارشنبه ۱۲ اردیبهشت ۱۴۰۲ برگزار می‌شود. اطلاعات بیشتر و روزآمد کنگره در پایگاه اینترنتی آن به نشانی www.science.imamreza.ac.ir در دسترس پژوهشگران و علاقه‌مندان سیره اهل‌بیت(ع) است. شایان ذکر است دبیرخانه کنگره با رایانامه science@imamreza.ac.ir و تلفن ۰۲۱-۵۸۱۳۸۰۴۱ داخلی ۳۱۲۰ یا شناسه ۱۷۸@Ya_Hoseiniin در پیام‌رسان ایتا آماده پاسخگویی به پرسش‌ها و راهنمایی مراجعه‌کنندگان است.

فیلم‌تک زندگی

**عاشقی به همه
می‌آید**

محمدحسین نیکبخت

شهر مشهد از زمانی که توسعه را تجربه کرده، با مشکل کمبود منابع آب روبه‌رو بوده است.

این وضعیت به ویژه در دوره تیموری که مرکزیت سیاسی مشهد نیز تثبیت شد، بیشتر به چشم آمد و حکمرانان مختلف برای حل این معضل دست به اقداماتی زدند که ما در صفحه نخست رواق، به برخی از آن‌ها اشاره کردیم. با این حال، مشکل مشهد همیشه کمبود آب نبوده و گاه این، سیلاب‌های مهیب بوده‌اند که زائران و مجاوران را با بحران‌های جدی روبه‌رو می‌کرده و خسارت‌های بسیاری به بار می‌آورده است.

یکی از مشهورترین سیلاب‌های قرن اخیر مشهد در ۹ خرداد سال ۱۳۲۹ اتفاق افتاد و موجب ویرانی بخش مهمی از جنوب و شرق شهر مشهد شد. یکی از عوارض مهم این سیلاب‌ها، آسیب سنگین به زیرساخت‌های شهری بود. در این حوادث، معمولاً بخش مهمی از قنات‌های شهر آسیب می‌دید و دچار فروریختگی یا نشست می‌شد و این مسئله برای زائران و مجاوران که به آب سالم و قابل استفاده، نیاز مداوم و گسترده داشتند، بحران ایجاد می‌کرد. دور نیست روزگاری که مدیریت بحران در این شرایط نیز بر عهده آستان قدس رضوی بود و متولیان و مسئولان آن، دست به اقدام‌های گسترده‌ای برای احیای زیرساخت‌های شهری می‌زدند؛ اقدامی که سبب تأمین لوازم رفاه زائران و مجاوران می‌شد.

نگاهی به مدارک موجود در مرکز اسناد آستان قدس رضوی نشان می‌دهد این نهاد دیرپا، نقشی محوری در احیای زیرساخت‌های تخریب شده در حوادث غیرمترقبه داشته است. وسعت ارائه این خدمات، تنها به مشهد محدود نمی‌شد و روستاهای اطراف آن را هم در بر می‌گرفت. برای بررسی این موضوع، سه سند تاریخی را از نظر می‌گذرانیم.

■ **۴۲۴ سال پیش: احیای قنات جنابد**

احتمالاً قدیمی‌ترین سند مربوط به فعالیت آستان قدس در حوزه احیای زیرساخت‌های آبی مربوط به سال ۱۰۰۷قمری / ۹۷۷شمسی و دوره شاه‌عباس یکم صفوی است. در این سال، سیلی مهیب در مشهد و اطراف آن اتفاق افتاد و موجب تخریب کاریزها و قنات‌های متعددی در اطراف مشهد شد که کاریز

نگاهی به چند سند قدیمی درباره مرمت زیرساخت‌های شهری

نقش تاریخی آستان قدس رضوی در احیای منابع آب مشهد

مزرعه «جنابد» در نزدیکی شهر، یکی از آن‌ها بود. طبق سند شماره ۶/۲۷۵۷۰ موجود در مرکز اسناد آستان قدس رضوی، بلافاصله پس از وقوع سیل، شخصی به نام «هاشم چاهخوی» مأمور تعمیر و بازسازی کاریز شد. در متن سند آمده است: «جناب رفعت‌پناه مستوفی الممالک چون کاریز در مزرعه جنابد به واسطه آب سیل بند شده و استاد هاشم در مزرعه مذکوره در کاریز (قنات) مذکور کار می‌کنند و مبلغ و مقدار مذکور از بابت مزرعه مذکوره بر این موجب است ... قبض مرسوم هاشم چاهخوی». آستان قدس برای تأمین هزینه احیای این قنات، از پرداخت نقدی و غیرنقدی توان‌ان استفاده و به استاد هاشم چاهخوی، هم مقداری گندم و هم مقداری پول نقد پرداخت کرده است.

■ **۱۳۳ سال پیش: احیای قنات سناباد**

نمونه قابل ذکر دیگر از این اسناد، مربوط به سال ۱۳۰۶قمری / ۱۲۶۸شمسی است، سالی که باز هم سیل مهیبی در مشهد رخ داد و این بار قنات مشهور قدیمی سناباد که یکی از اصلی‌ترین منابع تأمین آب مشهد بود، تخریب و نیازمند تعمیر شد. ظاهراً این تخریب، خیلی شدید و اساسی بوده است. در متن سند شماره ۳/۲۴۶۷۷ می‌خوانیم: «سیل‌بردهای قنات سناباد به توسط عالیجناب سلاله‌السادات الانجاب میرزا داود حاج‌التولیه فراشباشی که از قرار تصدیق عالیجناب میرزا عبدالعلی خادمباشی و عالی‌شان استاد رضاقلی مقنی‌باشی که نزد جناب میرزا بزرگ ضابط اسناد ضبط است. مقررأ شازنده

ارادت زبانی. او هم می‌خندد. از فاصله دور دیده که می‌روم طرفشان. به تک‌تک قپه‌دارها خذاقوت می‌گویم. و بعد احوال‌پرسی، خیلی زیاد بابت پدر شدن تبریک بارانش می‌کنم. به خاطر ۱۱اروز پیش که دختر قشنگشان به دنیا آمد. به خاطر حسن سلیقه‌ای که به خرج دادند و نام نورسیده را گذاشتند «ایران». به این خاطر که آقای پلیس است و ایستاده برای برقراری نظم و آرامش و امنیت شهر. به این دلیل که از خاله‌جانم شنیدم سر جمع فقط دو ساعت توانسته این روزهای خاص کنار

می‌نویسم: عاشقی به همه می‌آید.

فعالان فرهنگی روسیه، میهمان نشست «سفیران رضوی» شدند

چشیدن طعم شیرین کرامت

۴

گفت‌وگو با سید علی ابوطالبی

کارگردان مستند

«پیامبران در کشور ایران»

مردم با بقاع متبرکه زندگی می‌کنند

براساس اعلام منابع رسمی، در ایران بیش از ۱۰هزار امامزاده است که در سال‌های اخیر هر کدام از این امامزادگان مکانی مقدس برای برگزاری مراسم مختلف در کنار اجرای برنامه‌های مناسبتی هستند. شاید مردم از این تعداد امامزاده و برنامه‌هایی که در این اماکن مقدس برگزار می‌شود اطلاع داشته باشند، اما احتمالاً کمتر کسی بداند در ایران بقاع متبرکی وجود دارد که مربوط به پیامبران است.

سیدعلی ابوطالبی در مستند ۱۳قسمتی «پیامبران در کشور ایران» این موضوع را ...

تصویر آرشیو: فانیل

منبر مجازی

**تربیت بر اساس ظاهرسازی
ممنوع!**

حجت‌الاسلام تراشیون یکی از موضوعاتی

که در ارتقای سطح خانواده می‌تواند خیلی کمک کند این است که انسان روی ویژگی‌های فردی خودش هم کار کند. چون گاهی اوقات ما انتظارمان این است که مثلاً همه ما را درک کنند، همه ما را بفهمند و فکر می‌کنیم اگر همه آمدند ما را درک کردند و ما را فهمیدند زندگی ما خوب می‌شود. بله این هست این یک بخشی از زندگی است ولی به نظر می‌رسد آن بخش مهم‌تر و عمده‌تر این است که هر یک از زن و شوهر روی ویژگی‌های شخصیتی خودشان هم کار کنند.

شخصیت یعنی آن خمیرمایه اصلی که انسان به واسطه آن شکل گرفته است. چون گاهی اوقات ممکن است ما بیرون از محیط خانه یکسری رفتارهایی را از خودمان نشان بدهیم که واقعاً این بخشی از شخصیت ما نباشد. این‌ها عاریه است و به تعبیری اداس‌ت. مثلاً در جلسه خواستگاری، فرد شخصیت حقیقی خودش را ممکن است بروز ندهد. مثلاً سرفه یا عطسه‌اش می‌گیرد، می‌بینید دستمال برمی‌دارد... به ملاحظه عطسه می‌کند... خیلی قشنگ... دختر خانم هم می‌گوید این خیلی خوب است و مؤدب است...

پرتقال برمی‌دارد، پوست می‌کند، چقدر قشنگ... مثل گلبرگ این پرتقال را پوست می‌کند...خب دختر یاد داداش جوانش می‌افتد که در خانه پرتقال پوست می‌کند عین جگر زیلخا صد تیکه! می‌گوید نه این جوان خیلی مؤدب است. براساس همین لایه و ویژگی‌های ظاهری می‌بینی انتخابش را انجام می‌دهد. حالا ولی وقتی وارد زندگی می‌شود چطور؟ عطسه می‌کند دو تا خانه آن طرف‌تر خبر می‌شوند! آن وقت دختر خانم می‌گوید خوب چی شد چرا آنی که من دیدم اینی نیست که الان دارم می‌بینم. یعنی همه چیز ظاهری بوده است.

بچه در خانه هر کاری دوست دارد می‌کند. کسی چیزی نمی‌گوید ولی موقع میهمانی رفتن، مامانش می‌گوید میهمانی که رفتیم مؤدب باش! یعنی داریم از همین الان آن زیرساخت «خواستگاری رفتی مؤدب باش» را به او یاد می‌دهیم... ترغیب به ظاهرسازی، حرف من را گوش نمی‌دهی، مدرسه رفتی حرف معلمت را گوش کن... این غلط است. ما داریم او را ترغیب به این مسیر اشتباه می‌کنیم. گاهی اوقات مثلاً تلاش خودمان را می‌کنیم به بچه چیزی یاد بدهیم ولی شخصیت او را هم آسیب می‌زنیم که چیزی یاد بگیرد. مثلاً توی سر بچه می‌زنیم که درسش را بخواند اما با این روش شخصیتش را نابود می‌کنیم.